

FILIPIAK

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. lapkričio 19 d.*

Byloje C-314/08

dėl 2008 m. gegužės 30 d. Nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2008 m. liepos 14 d., *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu* (Lenkija) pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Krzysztof Filipiak

prieš

Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einantis antrosios kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai A. Rosas (pranešėjas) ir A. Ó Caoimh,

* Proceso kalba: lenkų.

generalinis advokatas M. Poiares Maduro,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Dowgielewicz,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir K. Herrmann,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone,
nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su EB 43 ir 49 straipsnių išaiškinimu.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas sprendžiant ginčą tarp Lenkijoje neribotai apmokestinamo Lenkijos piliečio K. Filipiak ir *Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu* (Poznanės teritorinės mokesčių inspekcijos direktorius) dėl Lenkijos mokesčių administratoriaus atsisakymo suteikti K. Filipiak mokesčių lengvatų dėl socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokų, sumokėtų per finansinius metus, kai įmokos mokamos kitoje valstybėje narėje nei apmokestinimo valstybė, nors tokios mokesčių lengvatos suteikiamos mokesčių mokėtojui, kuris moka įmokas apmokestinimo valstybėje narėje.

Nacionalinė teisė

- 3 Lenkijos konstitucijos 2 straipsnyje nustatyta:

„Lenkijos Respublika yra demokratinė teisinė valstybė, įgyvendinanti socialinio teisingumo principus.“

- 4 Pagal Lenkijos konstitucijos 8 straipsnį:

„1. Konstitucija yra aukščiausią teisinę galią Lenkijos Respublikoje turintis teisės aktas.

2. Konstitucijos nuostatos taikomos tiesiogiai, nebent Konstitucijoje numatyta kitaip.“

5 Lenkijos konstitucijos 32 straipsnyje numatyta:

„1. Prieš įstatymą visi lygūs. Visi turi teisę į tai, kad valdžios institucijos su jais vienodai elgtųsi.

2. Niekas negali būti dėl kokios nors priežasties diskriminuojamas politiniame, socialiniame ar ekonominiame gyvenime.“

6 Lenkijos konstitucijos 91 straipsnyje nurodyta:

„1. Ratifikuota tarptautinė sutartis, paskelbta Lenkijos Respublikos įstatymų biuletenyje, tampa sudėtine nacionalinės teisės sistemos dalimi ir taikoma tiesiogiai, nebent jos taikymas priklausytų nuo įstatymų priėmimo.

2. Vadovaujantis išankstiniu įstatymu įtvirtintu įgaliojimu ratifikuota tarptautinė sutartis kolizijos su įstatymu atveju turi viršenybę jo atžvilgiu.

3. Jeigu tai išplaukia iš Lenkijos Respublikos ratifikuotos tarptautinės organizacijos steigimo sutarties, šios organizacijos teisė taikoma tiesiogiai ir kolizijos atveju turi viršenybę įstatymų atžvilgiu.“

7 Pagal Lenkijos konstitucijos 188 straipsnį:

„*Trybunał Konstytucyjny* (Lenkijos Konstitucinis teismas) sprendžia:

- 1) ar įstatymai ir tarptautinės sutartys neprieštaruja Konstitucijai;
- 2) ar įstatymai neprieštaruja ratifikuotoms tarptautinėms sutartims, kurioms ratifikuoti reikia išankstinio įstatymu įtvirtinto įgaliojimo;
- 3) ar centrinių valstybės institucijų priimti teisės aktai neprieštaruja Konstitucijai, ratifikuotoms tarptautinėms sutartims ir įstatymams;
- 4) ar politinių partijų tikslai arba veikla neprieštaruja Konstitucijai;
- 5) dėl 79 straipsnio 1 dalyje numatytų konstitucinių skundų.“

8 Lenkijos konstitucijos 190 straipsnio 1–4 dalyse numatyta:

„1. *Trybunał Konstytucyjny* sprendimai visuotinai privalomi ir galutiniai.

<...>

3. *Trybunał Konstytucyjny* sprendimas įsigalioja jo paskelbimo dieną, tačiau *Trybunał Konstytucyjny* gali nustatyti kitą datą, nuo kurios teisės aktas netenka privalomosios galios. Šis terminas įstatymo atveju negali būti ilgesnis nei aštuoniolika mėnesių, o kito teisės akto atveju – ilgesnis nei dvylika mėnesių. <...>

4. *Trybunał Konstytucyjny* sprendimas, kad teisės aktas, kuriuo remiantis buvo priimtas galutinis teismo, administracinės valdžios institucijos sprendimas arba sprendimas kitose bylose, prieštarauja Konstitucijai, tarptautinei sutarčiai arba įstatymui, sudaro pagrindą atnaujinti procesą, panaikinti sprendimą arba kitą byloje priimtą aktą, laikantis atitinkamą procesą reglamentuojančiose nuostatose numatytų principų ir tvarkos.“

- 9 1991 m. liepos 26 d. Fizinių asmenų pajamų mokesčio įstatymo (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz. U., Nr. 14, 2000, 176 pozicija, toliau – Pajamų mokesčio įstatymas) 3 straipsnio 1 dalyje, kurioje įtvirtintas neribotos mokesinės pareigos principas, numatyta:

„Fiziniai asmenys, kurie gyvena Lenkijos teritorijoje, privalo mokėti mokestį nuo visų savo pajamų, neatsižvelgiant į pajamų šaltinių vietą <...>.“

10 Šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta:

„Nepažeidžiant 24 straipsnio 3 dalies, 29–30c straipsnių ir 30e straipsnio, mokesčio bazę, sudaro pajamos, apskaičiuotos pagal 9 straipsnį, 24 straipsnio 1, 2, 4, 4a–4e, 6 dalis, 24b straipsnio 1 ir 2 dalis arba 25 straipsnį, atskaičius:

<...>

2) įmokas, apibrėžtas 1998 m. spalio 13 d. Įstatyme dėl socialinio draudimo sistemos (Dz. U Nr.°137, 887 pozicija, su pakeitimais, toliau – Įstatymas dėl socialinio draudimo sistemos), kurios:

a) mokestiniais metais buvo tiesiogiai mokamos mokesčių mokėtojo asmeniniam arba su juo bendradarbiaujančių asmenų pensijos, ligos ar nelaimingų atsitikimų draudimui;

b) mokestiniais metais buvo išskaitytos <...> iš mokesčių mokėtojo lėšų <...>“.

11 Pajamų mokesčio įstatymo 27b straipsnyje nurodyta:

„1. Iš pagal 27 ar 30c straipsnį apskaičiuoto pajamų mokesčio pirmiausia atskaitomos 2004 m. rugpjūčio 27 d. Įstatyme dėl valstybės lėšomis finansuojamų sveikatos priežiūros paslaugų (Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Dz. U Nr.º210, 2135 pozicija; toliau – Įstatymas dėl valstybės lėšomis finansuojamų sveikatos priežiūros paslaugų) apibrėžtos sveikatos draudimo įmokos, kurias:

- 1) mokestiniais metais tiesiogiai sumokėjo mokesčių mokėtojas pagal nuostatas dėl valstybės lėšomis finansuojamų sveikatos priežiūros paslaugų;

- 2) mokestiniais metais išskaitė ir sumokėjo mokesťį iškaitantis asmuo pagal nuostatas dėl valstybės lėšomis finansuojamų sveikatos priežiūros paslaugų;

<...>

2. Sveikatos draudimo įmoka, kuria sumažinamas mokestis, negali viršyti 7,75 % šios įmokos apskaičiavimo pagrindo.

<...>.“

I - 11058

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad klostantis pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms Lenkijos pilietis K. Filipiak vykdė Nyderlanduose ekonominę veiklą kaip Nyderlandų teisės reglamentuojamos asmenų bendrovės, kurios organizacinė struktūra atitinka tikrosios ūkinės bendrijos formą pagal Lenkijos teisę, dalininkas.
- 13 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą taip pat matyti, kad K. Filipiak neribotai apmokestinamas Lenkijoje, o tai leidžia manyti, kad jo gyvenamoji vieta yra šioje valstybėje narėje pagal Pajamų mokesčio įstatymo 3 straipsnį.
- 14 Nyderlanduose K. Filipiak sumokėjo privalomas socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokas pagal Nyderlandų teisės aktus.
- 15 2006 m. birželio 28 d. laišku K. Filipiak kreipėsi į Naujojo Tomyslio mokesčių inspekcijos viršininką, prašydamas raštu išaiškinti mokesčių teisės taikymo sritį ir tvarką.
- 16 Prašyme pateikti išaiškinimą K. Filipiak nurodo, kad pagal Pajamų įstatymo nuostatas jam draudžiama iš mokesčio bazės atskaityti Nyderlanduose sumokėtas socialinio draudimo įmokas ir sumažinti mokesťį taip pat Nyderlanduose sumokėtų sveikatos draudimo įmokų suma. Jis teigia, kad tokios nuostatos diskriminuoja ir šiomis aplinkybėmis jos netaikytinos tiesiogiai taikant Bendrijos teisę.

- 17 2007 m. rugpjūčio 2 d. Sprendimuose, atsakydamas į prašymą pateikti išaiškinimą, Naujojo Tomysllo mokesčių inspekcijos viršininkas pripažino K. Filipiak poziciją nepagrįsta.
- 18 Jis nurodė, kad remiantis Pajamų mokesčio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punktu mokesčio bazę galima sumažinti tik įmokomis, numatytais Įstatyme dėl socialinio draudimo sistemos, o pagal Pajamų mokesčio 27b straipsnio 1 dalį mokestį – tik įmokomis, apibrėžtomis Įstatyme dėl iš valstybės lėšų finansuojamų sveikatos priežiūros paslaugų. Kadangi pagal Nyderlandų teisę mokamos įmokos neatitinka minėtose nuostatose nustatytų kriterijų, Lenkijoje jos negali būti atskaitytos atitinkamai iš mokesčio bazės ir pajamų mokesčio.
- 19 Išnagrinėjęs K. Filipiak skundus, *Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu* paliko galioti 2007 m. rugpjūčio 2 d. Naujojo Tomysllo mokesčių inspekcijos viršininko sprendimus.
- 20 K. Filipiak šiuos sprendimus apskundė *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu* (Poznanės administracinis teismas), manydamas, kad šie sprendimai pažeidžia, *inter alia*, Pajamų mokesčio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir 27b straipsnio 1 dalį, EB 39 straipsnio 2 dalį, 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 3), su pakeitimas, padarytais 2005 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 647/2005 (OL L 117, p. 1; toliau – Reglamentas Nr. 1408/71), 3 straipsnio 1 dalį ir įvairias Lenkijos konstitucijos nuostatas.

- 21 *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu* mano, kad nagrinėjamu atveju neįvykdytos EB 39 straipsnyje įtvirtintos darbuotojų judėjimo laisvės pažeidimo sąlygos. Šiuo atžvilgiu jis pabrėžia, jog, atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje dalyvauja Nyderlanduose įsteigtoje ūkinėje bendrijoje kaip dalininkas, jis dirba savo naudai, nepakludamas kito asmens nurodymams ir jam nekontroliuojant. Todėl jo negalima laikyti „darbuotoju“ EB 39 straipsnio prasme.
- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad būtina įvertinti, ar ginčijamos nuostatos nepažeidžia K. Filipiak nenurodytos nuostatos, t. y. EB 43 straipsnio, kai pagal jas Lenkijoje neribotai apmokestinamos visos mokesčio mokėtojo pajamos, ir vykdydamas ūkinę veiklą kitoje valstybėje narėje šis mokesčių mokėtojas neturi teisės iš apmokestinimo pagrindo atskaityti Nyderlanduose sumokėtų privalomų socialinio draudimo įmokų ir iš pajamų mokesčio atimti taip pat Nyderlanduose sumokėtų privalomų sveikatos draudimo įmokų, nors šios įmokos nebuvo atskaitytos minėtoje valstybėje narėje.
- 23 Šis teismas nurodo, kad *Trybunał Konstytucyjny* jau yra pareiškęs nuomonę dėl Pajamų mokesčio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 27b straipsnio atitikties Lenkijos konstitucijai.
- 24 2007 m. lapkričio 7 d. Sprendime (K 18/06, Dz. U. Nr.°211, 2007, 1549 pozicija) *Trybunał Konstytucyjny* nusprendė, kad tiek, kiek nagrinėjamos mokesčių teisės nuostatos Pajamų mokesčio įstatymo 27 straipsnio 9 dalyje numatytiems mokesčių mokėtojams nesuteikia galimybės atskaityti iš savo pajamų ir mokesčių, mokėtinų dėl už Lenkijos teritorijos ribų vykdomos veiklos, socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokų, kai jos nebuvo atskaitytos valstybėje narėje, kurioje vykdoma ši veikla, šios nuostatos prieštarauja Lenkijos konstitucijos 32 straipsnyje įtvirtintam lygybės prieš įstatymą principui ir minėtos Konstitucijos 2 straipsnyje numatytam socialinio teisingumo principui.

25 Tame pačiame sprendime, taikydamas Lenkijos konstitucijos 190 straipsnio 3 dalį, *Trybunał Konstytucyjny* nusprendė perkelti datą, nuo kurios nuostatos, jo pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai, neteks privalomosios galios, į kitą dieną, nei buvo paskelbtas šis sprendimas, konkrečiai kalbant – į 2008 m. lapkričio 30 dieną.

26 Šiomis aplinkybėmis *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar EB 43 straipsnio pirmosios ir antrosios pastraipų nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jos draudžia [Pajamų mokesčio įstatymo] 26 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintas Lenkijos nacionalines taisykles, pagal kurias pajamų mokesčio bazę leidžiama sumažinti tik tomis privalomo socialinio draudimo įmokomis, kurios sumokėtos remiantis nacionalinės teisės normomis, bei šio įstatymo 27b straipsnio 1 dalies taisyklę, pagal kurią pajamų mokestį leidžiama sumažinti tik tomis privalomo sveikatos draudimo įmokomis, kurios sumokėtos remiantis nacionalinės teisės normomis tais atvejais, kai Lenkijoje neribotai apmokestinamas Lenkijos pilietis privalomo socialinio ir sveikatos draudimo įmokas moka ir kitoje valstybėje narėje dėl ten vykdomos ūkinės veiklos, o šios įmokos kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje nebuvo atskaitytos iš pajamų ir mokesčio?

2. Ar Bendrijos teisės viršenybės principas bei EB 10 straipsnio ir 43 straipsnio pirmosios ir antrosios pastraipų nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jos turi viršenybę Lenkijos konstitucijos <...> 91 straipsnio 2 ir 3 dalyse bei 190 straipsnio 1 ir 3 dalyse įtvirtintų nacionalinių nuostatų atžvilgiu tiek, kiek jų pagrindu buvo atidėtas Konstitucinio teismo sprendimo įsigaliojimas?“

Dėl priimtinumо

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

- 27 Lenkijos vyriausybė abejoja dėl to, ar Teisingumo Teismas gali priimti sprendimą, kuriame atsakytų į nacionalinio teismo pateiktus klausimus.
- 28 Ši vyriausybė tvirtina, kad prašomas Bendrijos teisės išaiškinimas ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prejudiciniai klausimai nėra pakankamai susiję su pagrindinės bylos dalyku. Sąlyga, jog Teisingumo Teismo sprendimas būtų reikalingas tam, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje, neįvykdyta. Išnagrinėjus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo išdėstytas faktines ir teises aplinkybes darytina išvadą, kad bylą galima ir netgi būtina nagrinėti remiantis tik nacionalinės teisės nuostatomis.
- 29 Šiuo atžvilgiu Lenkijos vyriausybė nurodo, kad pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar nagrinėdamas pagrindinę bylą jis turi atsižvelgti į aptariamą Pajamų mokesčio įstatymo nuostatas tiek, kiek jos riboja mokesčio mokėtojo teisę į socialinio ir sveikatos draudimo įmokų, sumokėtų užsienio šalyje, atskaitą.
- 30 Tačiau 2007 m. lapkričio 7 d. Sprendime *Trybunał Konstytucyjny* jau pateikė atsakymą į šį klausimą, nes jis jau nusprendė, kad susiklosčius tokioms aplinkybėms, kaip antai pagrindinėje byloje, mokesčio mokėtojas turi turėti teisę atskaityti socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokas.

- 31 Lenkijos vyriausybės teigimu, 2007 m. lapkričio 7 d. *Trybunał Konstytucyjny* sprendimas, kuriame aptariamos teisės nuostatos pripažintos prieštaraujančiomis Lenkijos konstitucijai, veikia taip, kad teismai jų negali taikyti, t. y. jos visiškai pašalinamos iš teisės sistemos.
- 32 Tai, kad 2007 m. lapkričio 7 d. Sprendime *Trybunał Konstytucyjny* nukėlė dieną, nuo kurios Konstitucijai prieštaraujančios nuostatos netenka privalomosios galios, nereiškia, kad Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintas nuostatas reikia taikyti iki *Trybunał Konstytucyjny* nurodytos datos. Negalima teigti, kad iki šios dienos aptariamos nuostatos neprieštarauja Konstitucijai, o nuo šios dienos jas reikia laikyti prieštaraujančiomis Konstitucijai.
- 33 Lenkijos vyriausybė mano, kad todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo taikyti Pajamų mokesčio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir 27b straipsnio 1 dalį, atsižvelgdamas į šių nuostatų aiškinimą vadovaujantis Lenkijos konstitucija. Nagrinėjamoje pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turėtų, remdamasis *Trybunał Konstytucyjny* pateiktu išaiškinimu ir lygybės prieš įstatymą bei socialinio teisingumo principais, atsisakyti taikyti aptariamas nuostatas tiek, kiek jose nenumatyta, kad socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokas būtų galima atskaityti tuo atveju, kai šios įmokos nebuvo atskaitytos Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje vykdyta ekonominė veikla ir įmokos buvo sumokėtos.
- 34 Todėl norint priimti sprendimą pagrindinėje byloje nebūtina atsakyti į klausimą, ar EB 43 straipsnis draudžia tokias nuostatas, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje.
- 35 Kalbant apie antrąjį prejudicinį klausimą, Lenkijos vyriausybės nuomone, Bendrijos teisės išaiškinimas, kurio prašo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nebūtinai norint priimti sprendimą jo nagrinėjamoje byloje, nes išaiškinimas yra akivaizdus.

- 36 Lenkijos vyriausybė pastebi, kad atrodo, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, kad datos, nuo kurios pagrindinėje byloje nagrinėjamos nuostatos neteks privalomosios galios, nukėlimas ir taisyklė, kad *Trybunał Konstytucyjny* sprendimai yra galutiniai, nesuteikia jam galimybės patikrinti, ar aptariamoms nuostatom nepažeidžia Bendrijos teisės, ir atsisakyti taikyti šias nuostatas tuo atveju, jeigu šis teismas padarytų išvadą, kad jos pažeidžia Bendrijos teisę.
- 37 Lenkijos vyriausybė mano, kad toks požiūris netinkamas, turint omenyje atskirų teismų atliekamos kontrolės, t. y. nagrinėjamų nuostatų atitikties Lenkijos Respublikos konstitucijai kontrolės ir šių nuostatų atitikties Bendrijos teisei patikrinimo, autonomiją.
- 38 *Trybunał Konstytucyjny* sprendimas, kuriuo nukeliama data, nuo kurios Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintos nuostatos netenka privalomosios galios, nekliudo tam, kad būtų patikrinta, ar šios nuostatos neprieštaruoja Bendrijos teisei, o esant teisės normų kolizijai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo neatleidžia nuo pareigos netaikyti minėtų nuostatų, jeigu jos būtų pripažintos prieštaraujančiomis Bendrijos teisei. Lenkijos konstitucijos 91 straipsniu nacionaliniam teismui nustatoma pareiga netaikyti nacionalinės teisės normos, kuri prieštaruoja Bendrijos teisei.
- 39 Todėl, Lenkijos vyriausybės teigimu, nepaisant galimybės netaikyti nagrinėjamų nuostatų, jeigu jos pripažįstamos prieštaraujančiomis Konstitucijai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, padaręs išvadą, kad šios nuostatos prieštaruoja EB 43 straipsniui, turi teisę savarankiškai atsisakyti jas taikyti spręsdamas bylą, remiantis nacionaline teise ir prireikus Teisingumo Teismo praktika dėl Bendrijos teisės viršenybės principo.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 40 Reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, per procedūrą pagal EB 234 straipsnį tik byla nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos ypatumus, turi įvertinti ir prejudicinio sprendimo būtinumą savo sprendimui, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikti klausimai susiję su Bendrijos teisės išaiškinimu (be kita ko, žr. 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, Rink. p. I-2099, 38 punktą ir 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Rüffler*, C-544/07, Rink. p. I-3389, 36 punktą).
- 41 Vis dėlto Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad išskirtinėmis aplinkybėmis, siekdamas patikrinti savo paties kompetenciją, jis turi įvertinti sąlygas, kuriomis į jį kreipėsi nacionalinis teismas (šiuo klausimu žr. 1981 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Foglia*, 244/80, Rink. p. 3045, 21 punktą; minėtų sprendimų *PreussenElektra* 39 punktą ir *Rüffler* 37 punktą).
- 42 Atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo galima, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Bendrijos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi būtinos faktinės ir teisinės informacijos, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (minėtų sprendimų *PreussenElektra* 39 punktas ir *Rüffler* 38 punktas).
- 43 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, jog iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai matyti, kad, nepaisant klausimo dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų nuostatų atitikties Konstitucijai, pagrindinė byla ir pirmasis prejudicinis klausimas susiję su tuo, ar teisės

aktai, pagal kuriuos teisė sumažinti mokesčių atskaičiuojant sumokėtas sveikatos draudimo įmokas ir teisė iš apmokestinamosios vertės atskaičiuoti sumokėtas socialinio draudimo įmokas nesuteikiamos tuo atveju, kai minėtos įmokos sumokamos kitoje valstybėje narėje, neprieštarauja Bendrijos teisei.

44 Antrasis klausimas pratęsia pirmąjį ir juo Teisingumo Teismo teiraujamasi, kokią įtaką nacionaliniam teismui daro konstatavimas, kad nuostatos, kurios, be to, kad pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai, greičiausiai prieštarauja Bendrijos teisei. Iš esmės juo siekiama sužinoti, ar tuo atveju, jeigu tokios nuostatos, kaip antai aptariamoms pagrindinėje byloje, prieštarauja EB 43 straipsniui, pagal Bendrijos teisės viršenybės principą nacionalinis teismas turėtų pareigą taikyti Bendrijos teisę ir netaikyti nagrinėjamų nacionalinių nuostatų, net jeigu 2007 m. lapkričio 7 d. *Trybunał Konstytucyjny* sprendimas, kuriame nuspręsta, kad minėtos nuostatos prieštarauja kai kurioms Lenkijos konstitucijos nuostatomis, nepradėjo veikti.

45 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nėra akivaizdu, kad prašomas išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, kad problema hipotetinė arba kad Teisingumo Teismas neturi būtinos faktinės ir teisinės informacijos, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus.

46 Todėl pateikti klausimai yra priimtini.

Dėl esmės

Dėl pirmojo klausimo

47 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar EB 43 straipsnis draudžia nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos mokesčių mokėtojas turi teisę, kad, pirma, mokesčiais metais sumokėtų socialinio draudimo įmokų suma būtų atskaičiuota iš mokesčio bazės ir, antra, jo mokėtinas pajamų mokestis būtų sumažintas atsižvelgiant į per šį laikotarpį sumokėtas sveikatos draudimo įmokas tik tuo atveju, kai minėtos įmokos mokamos apmokestinimo valstybėje narėje, o tuo atveju, kai šios įmokos mokamos kitoje valstybėje narėje, tokią teisę atsisakoma suteikti.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

48 Lenkijos vyriausybės poziciją dėl pirmojo klausimo iš esmės galima matyti iš pastabų, kurias ji pateikė dėl priimtino ir kurios išdėstytos šio sprendimo 29–33 punktuose.

49 Europos Bendrijų Komisijos teigimu, remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo atliktu K. Filipiak situacijos aprašymu, galima manyti, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje galėjo pats atlikti funkcijas, susijusias su šios įmonės veikla, ir vykdyti kontrolę. Taigi iš pirmo žvilgsnio jo situacija patenka į EB 43 straipsnio taikymo sritį. Tačiau tam, kad būtų išspręsta nacionaliniame teisme pradėta byla, gali būti svarbus ir EB 49 straipsnis, nes negalima atmesti galimybės, kad Lenkijoje gyvenantis K. Filipiak Nyderlanduose taip pat teikia paslaugas.

- 50 Komisija mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nuostatos, pagal kurias reziduojantiems mokesčių mokėtojams nesuteikiama teisė į mokesčių lengvatas, grindžiamas privalomomis draudimo įmokomis, kai šios įmokos sumokėtos ne Lenkijos Respublikoje, o kitoje valstybėje narėje, pažeidžia tiek EB 43, tiek EB 49 straipsnius ir tai nėra objektyviai pateisinama.

Teisingumo Teismo atsakymas

- 51 Reikia pastebėti, kad formuluodamas pirmąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašymą išaiškinti EB 43 straipsnį apriboja tik tuo atveju, kai privalomo socialinio ir sveikatos draudimo įmokos, sumokėtos ne Lenkijos Respublikoje, o kitoje valstybėje narėje, nebuvo atskaitytos šioje kitoje valstybėje narėje. Todėl į šį klausimą bus atsakyta būtent remiantis prielaida, kad Nyderlanduose tokio mokesčio mokėtojo, kaip antai K. Filipiak, sumokėtos privalomos įmokos negalėjo būti atskaitytos šioje valstybėje narėje.

— Dėl taikomų EB sutarties nuostatų

- 52 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, sąvoka „įsisteigimas“ EB 43 straipsnio prasme yra labai plati, apimanti Bendrijos piliečio galimybę nuolat ir nepertraukiamai dalyvauti kitos nei savo valstybės narės ekonominiame gyvenime (1995 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Gebhard*, C-55/94, Rink. p. I-4165, 25 punktą ir 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *N*, C-470/04, Rink. p. I-7409, 26 punktą). Todėl Bendrijos piliečiui, gyvenančiam vienoje valstybėje narėje ir turinčiam kitoje valstybėje narėje įsteigtos bendrovės dalių, kurios leidžia jam daryti tam tikrą įtaką bendrovės sprendimams bei spręsti dėl jos veiklos, gali būti taikoma įsisteigimo laisvė (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo N 27 punktą; 2007 m. kovo 29 d. Sprendimo *Rewe Zentralfinanz*, C-347/04, Rink. p. I-2647, 22 ir 70 punktus ir 2008 m. spalio 2 d. Sprendimo *Heinrich Bauer Verlag*, C-360/06, Rink. p. I-7333, 27 punktą).

- 53 Kaip pabrėžė Komisija, tokio mokesčio mokėtojo, kaip antai K. Filipiak, esančio Nyderlandų teisės reglamentuojamos asmenų bendrovės, kurios organizacinė struktūra atitinka tikrosios ūkinės bendrijos pagal Lenkijos teisę formą, dalininku, situacija leidžia galvoti, kad toks mokesčių mokėtojas galėjo pats atlikti funkcijas, susijusias su šios įmonės ekonomine veikla, ir kad jis kontroliuoja šią veiklą.
- 54 Tačiau nutartyje, kurioje pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, neminima, ar Teisingumo Teismo praktikos prasme K. Filipiak patenka į EB 43 straipsnio taikymo sritį, t. y. ar jis turi tiek kitoje valstybėje narėje įsteigtos bendrovės dalių, kad tai leidžia jam daryti tam tikrą įtaką bendrovės sprendimams ir spręsti dėl jos veiklos. Bet kuriuo atveju būtent nacionalinis teismas turi įvertinti, ar yra susidariusi tokia padėtis ir ar K. Filipiak situacija patenka į EB 43 straipsnio taikymo sritį.
- 55 Be to, kaip pabrėžė Komisija, nutartyje, kurioje pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, neminima, ar toks mokesčių mokėtojas, kaip antai K. Filipiak, be to, kad kontroliuoja Nyderlandų bendrovės, kurioje jis yra dalininkas, ekonominę veiklą, taip pat teikia paslaugas Nyderlanduose.
- 56 Todėl jeigu ši situacija gali patekti į EB 43 straipsnio taikymo sritį, ji taip pat gali patekti į kitų sutarties nuostatų, susijusių su laisvu paslaugų teikimu, taikymo sritį, nes negalima atmesti, kad Lenkijoje gyvenantis mokesčių mokėtojas K. Filipiak ne tik kontroliuoja Nyderlandų bendrovės, kurioje jis yra dalininkas, ekonominę veiklą, bet ir teikia paslaugas Nyderlanduose.
- 57 Taigi tokią mokesčio mokėtojo, kaip antai K. Filipiak, situaciją galima nagrinėti atsižvelgiant į EB 43 straipsnyje įtvirtintą įsisteigimo laisvės principą ir EB 49 straipsnyje numatytą laisvės teikti paslaugas principą.

— Dėl judėjimo laisvės apribojimo

- 58 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad visos Sutarties nuostatos, susijusios su laisvu asmenų judėjimu, skirtos sudaryti Bendrijos piliečiams palankesnes sąlygas verstis bet kokios rūšies veikla Europos bendrijoje ir draudžia priemonės, kurios sudarytų nepalankesnes sąlygas šiems piliečiams, norintiems užsiimti ekonomine veikla kitoje valstybėje narėje (be kita ko, žr. 2008 m. sausio 17 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-152/05, Rink. p. I-39, 21 punktą ir 2008 m. spalio 16 d. Sprendimo *Renneberg*, C-527/06, Rink. p. I-7735, 43 punktą).
- 59 Pagal jau nusistovėjusią teismo praktiką valstybių narių piliečiams pripažįstama ir teisė imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ją verstis tomis pačiomis sąlygomis, kurias valstybės narės teisės aktai nustato savo pačios piliečiams, jiems suteikianti įsisteigimo laisvę, vadovaujantis EB 48 straipsniu, apima pagal valstybės narės teisės aktus įsteigtų ir Bendrijoje savo pagrindines buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą turinčių bendrovių teisę vykdyti savo veiklą atitinkamoje valstybėje narėje per dukterinę bendrovę, filialą ar atstovybę (žr. 2008 m. sausio 17 d. Sprendimo *Lammers & Van Cleeff*, C-105/07, Rink. p. I-173, 18 punktą ir 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-406/07 36 punktą).
- 60 Teisingumo Teismas taip pat yra ne kartą nusprendęs, kad nors pagal formuluotę nuostatomis, susijusiomis su įsisteigimo laisve, visų pirma siekiama užtikrinti, kad priimančiojoje valstybėje narėje būtų taikomas nacionalinis režimas, jos taip pat draudžia kilmės valstybei riboti nacionalinių subjektų ar bendrovių, įsteigtų pagal jos teisės aktus ir atitinkančių apibrėžtį pagal EB 48 straipsnį, įsisteigimą kitoje valstybėje narėje (žr. 2000 m. balandžio 13 d. Sprendimo *Baars*, C-251/98, Rink. p. I-2787, 28 punktą; 2004 m. kovo 11 d. Sprendimo *de Lasteyrie du Saillant*, C-9/02, Rink. p. I-2409, 42 punktą ir minėto sprendimo *Heinrich Bauer Verlag* 26 punktą).
- 61 Be to, EB 49 straipsniu draudžiama taikyti bet koki nacionalinės teisės aktą, kuris apsunkina paslaugų teikimą tarp valstybių narių, palyginti su paslaugų teikimu vien tam

tikros valstybės narės viduje (2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-318/05, Rink. p. I-6957, 81 punktas; 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Jundt*, C-281/06, Rink. p. I-12231, 52 punktas ir 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *X ir Passenheim-van Schoot*, C-155/08 ir C-157/08, Rink. p. I-5093, 32 punktas).

- 62 EB 43 ir 49 straipsniais draudžiami apribojimai, be kita ko, konstatuoti, kai vienos valstybės narės mokesčių teisės nuostatos, kurios taikomos ekonominei veiklai, vykdomai už šios valstybės narės ribų, yra mažiau palankios už nuostatas, taikomas ekonominei veiklai, vykdomai šios valstybės narės teritorijoje.
- 63 Tokioje situacijoje, kaip antai pagrindinėje byloje, Pajamų įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2 punktu Lenkijoje apmokestinamiems mokesčių mokėtojams leidžiama sumažinti savo pajamų mokesčio bazę privalomo socialinio draudimo įmokų, sumokėtų pagal Įstatymo dėl socialinio draudimo sistemos, suma. Pagal Pajamų mokesčio įstatymo 27b straipsnį Lenkijoje apmokestinamiems mokesčių mokėtojams leidžiama savo pajamų mokesčio sumą sumažinti, atsižvelgiant į privalomo sveikatos draudimo įmokų, sumokėtų pagal Įstatymą dėl valstybės lėšomis finansuojamų sveikatos priežiūros paslaugų, sumą.
- 64 Reikia pastebėti, kad Lenkijos mokesčių mokėtojas K. Filipiak, kuris vykdo savo ekonominę veiklą kaip asmenų bendrovės, įsteigtos ne Lenkijos Respublikoje, o kitoje valstybėje narėje, dalininkas, privalomu socialiniu ir sveikatos draudimu draudžiamas Nyderlanduose, o ne Lenkijoje. Pagal Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies b punktą vienos valstybės narės teritorijoje savarankiškai dirbančiam asmeniui taikomi tos valstybės teisės aktai, net jeigu jis gyvena kitos valstybės narės teritorijoje. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta, kad asmeniui gali būti taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai socialinio draudimo srityje.
- 65 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodė, kad pagal pobūdį ir tikslą K. Filipiak laikantis Nyderlandų teisės aktų sumokėtos socialinio ir sveikatos draudimo įmokos yra tapačios įmokoms, kurias pagal Lenkijos teisės aktus dėl

socialinio draudimo sistemos ir dėl valstybėms lėšomis finansuojamų sveikatos priežiūros paslaugų moka Lenkijos mokesčių mokėtojai.

- 66 Teisės aktais, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, numatytas nevienodas mokesčių mokėtojų rezidentų vertinimas pagal tai, ar sveikatos draudimo įmokos, į kurias gali būti atsižvelgiama norint sumažinti Lenkijoje mokėtino pajamų mokesčio sumą, arba socialinio draudimo įmokos, kurios gali būti atskaitytos iš Lenkijoje mokėtino mokesčio bazės, buvo sumokėtos pagal nacionalinę privalomojo sveikatos arba socialinio draudimo sistemą.
- 67 Iš to matyti, kad kiekvienas mokesčių mokėtojas, kuris gyvena Lenkijoje, tačiau vykdo ekonominę veiklą kitoje valstybėje narėje, kurioje jam taikomas privalomas socialinis ir sveikatos draudimas, negalės mokamų įmokų atskaityti iš mokesčio bazės arba sumažinti minėtomis įmokomis Lenkijoje mokamo mokesčio. Taigi jis bus traktuojamas mažiau palankiai nei bet koks kitas mokesčių mokėtojas, kuris gyvena Lenkijoje, vykdo ekonominę veiklą tik šioje valstybėje ir moka privalomo socialinio ir sveikatos draudimo įmokas kompetentingai Lenkijos viešosios valdžios institucijai.
- 68 Reikia pažymėti, kad mokesčių mokėtojai rezidentai, kalbant apie jų pajamų apmokestinimą Lenkijoje, objektyviai žiūrint, nėra kitokioje situacijoje, kuri galėtų paaiškinti tokį skirtingą vertinimą, atsižvelgiant į įmokų mokėjimo vietą.
- 69 Kiek tai susiję su apmokestinimo principais, tokio mokesčio mokėtojo, kaip antai K. Filipiak, gyvenančio Lenkijoje ir vykdančio ekonominę veiklą kitoje valstybėje narėje, kurioje jam taikomas privalomas sveikatos ir socialinis draudimas, situacija ir mokesčio mokėtojo, kuris taip pat gyvena Lenkijoje, tačiau vykdo profesinę veiklą šioje valstybėje, kurioje jam taikomas nacionalinis sveikatos ir socialinis draudimas, situacija yra panašios, nes jie abu Lenkijoje turi neribotą mokestinę pareigą.

- 70 Taigi jų pajamos šioje valstybėje narėje turi būti apmokestinamos remiantis tais pačiais principais ir todėl suteikiant tas pačias mokesčių lengvatas.
- 71 Šiomis aplinkybėmis atsisakymas mokesčių mokėtojui rezidentui suteikti teisę atskaityti iš mokesčio bazės Lenkijoje privalomo socialinio draudimo įmokas, sumokėtas kitoje valstybėje narėje, arba sumažinti šioje valstybėje narėje mokėtiną mokestį, atsižvelgiant į privalomo sveikatos draudimo įmokas, sumokėtas ne Lenkijos Respublikoje, o kitoje valstybėje narėje, gali atgrasyti mokesčių mokėtoją nuo pasinaudojimo įsisteigimo ir paslaugų teikimo laisvėmis, numatytais EB 43 ir 49 straipsniuose, ir riboja šias laisves (šiuo klausimu, kiek tai susiję su EB 18 straipsniu, žr. minėto sprendimo *Rüffler* 72 ir 73 punktus).
- 72 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad nacionalinės teisės nuostatos, kurios gali trukdyti ar atgrasyti nuo pasinaudojimo EB 43 ir 49 straipsniuose numatytais pagrindinėmis laisvėmis, vis dėlto gali būti pateisinamos privalomais bendrojo intereso pagrindais.
- 73 Tačiau Lenkijos vyriausybė nenurodė, o prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neįžvelgė jokio galimo pateisinimo.
- 74 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad EB 43 ir 49 straipsniai draudžia nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos mokesčių mokėtojas rezidentas turi teisę, kad, pirma, mokestiniais metais sumokėtos socialinio draudimo įmokos būtų atskaitytos iš mokesčio bazės ir, antra, mokėtinas pajamų mokestis būtų sumažintas atsižvelgiant į per šį laikotarpį sumokėtas sveikatos draudimo įmokas tik tuo atveju, kai minėtos įmokos mokamos apmokestinimo valstybėje narėje, o tuo atveju, kai šios įmokos mokamos kitoje valstybėje narėje, tokią teisę atsisakoma suteikti, net jei šios įmokos nebuvo atskaitytos kitoje valstybėje narėje.

Dėl antrojo klausimo

- 75 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tuo atveju, jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta, kad EB 43 ir (arba) 49 straipsniai draudžia pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas, tokiomis aplinkybėmis Bendrijos teisės viršenybės principas nacionalinį teismą nagrinėjamoje byloje įpareigoja taikyti Bendrijos teisę ir netaikyti ginčijamų nacionalinės teisės nuostatų, nepaisant nacionalinio Konstitucinio teismo sprendimo, kuriame nuspręsta nukelti datą, nuo kurios šios Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintos nuostatos neteks privalomosios galios.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

- 76 Lenkijos vyriausybės poziciją dėl antrojo klausimo iš esmės galima matyti iš pastabų, kurias ji pateikė dėl priimtimumo ir kurios išdėstytos šio sprendimo 36–39 punktuose.
- 77 Komisija tvirtina, kad antruoju klausimu norima išsiaiškinti, ar Bendrijos teisės viršenybės principas ir EB 10 bei 43 straipsniai draudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis *Trybunał Konstytucyjny* suteikiama teisė viename savo sprendimų nukelti datą, nuo kurios nacionalinis norminis aktas, kurį minėtame sprendime jis pripažino prieštaraujančiu Konstitucijai, neteks galios.
- 78 Komisija mano, kad tarp antrojo klausimo ir sprendimo pagrindinėje byloje nėra ryšio. K. Filipiak atveju tai, kad *Trybunał Konstytucyjny* nukėlė datą, nuo kurios ginčijamos nuostatos neteks galios, netrukdo tam, kad laikydamasis Bendrijos teisės viršenybės principo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šių nuostatų netaikytų.

- 79 Tuo remdamasi Komisija daro išvadą, kad pagal Lenkijos konstitucijos 190 straipsnio 3 dalį suteikta galimybė nukelti datą, nuo kurios ginčijamos nuostatos neteks galios, kuria 2007 m. lapkričio 7 d. Sprendime pasinaudojo *Trybunał Konstytucyjny*, nepažeidžia nei Bendrijos teisės viršenybės principo, nei EB 10 ir 43 straipsnių, nes ji nepažeidžia nacionalinių administracinės valdžios institucijų ir nacionalinių teismų pareigos netaikyti EB 43 straipsniui prieštaraujančių nacionalinio įstatymo nuostatų.
- 80 Todėl Komisija mano, kad Bendrijos teisės viršenybės principą ir EB 10 bei 43 straipsnius reikia aiškinti taip, kad jie nedraudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis *Trybunał Konstytucyjny* suteikiama teisė sprendimu nukelti datą, nuo kurios nacionalinio įstatymo nuostatos, tame pačiame sprendime teismo pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai, neteks privalomosios galios.

Teisingumo Teismo atsakymas

- 81 Pagal jau nusistovėjusią teismo praktiką nacionalinis teismas, neperžengdamas savo kompetencijos ribų įpareigotas taikyti Bendrijos teisės nuostatas, privalo užtikrinti visišką šių nuostatų veikimą, jei būtina, savo iniciatyva atsisakydamas taikyti bet kokią, net vėlesnę, joms prieštaraujančią nacionalinės teisės nuostatą, ir šis teismas neprivalo prašyti arba laukti, kol ši nuostata bus panaikinta įstatyminėmis arba kitokiomis konstitucinėmis priemonėmis (šiuo klausimu žr. 1978 m. kovo 9 d. Sprendimo *Simmenthal*, 106/77, Rink. p. 629, 24 punktą; 1992 m. birželio 4 d. Sprendimo *Debus*, C-13/91 ir C-113/91, Rink. p. I-3617, 32 punktą; 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Lucchini*, C-119/05, Rink. p. I-6199, 61 punktą ir 2009 m. spalio 27 d. Sprendimo *ČEZ*, C-115/08, Rink. p. I-10265, 138 punktą).
- 82 Pagal Bendrijos teisės viršenybės principą kolizija tarp nacionalinio įstatymo nuostatos ir tiesiogiai taikomos Sutarties nuostatos išsprendžiama nacionaliniam teismui pritaikius Bendrijos teisę, prireikus palikus netaikytą jai prieštaraujančią nacionalinę

nuostatą, o ne pripažįstant, kad nacionalinė nuostata negalioja; šiuo atžvilgiu institucijų ir teismų kompetenciją nustato kiekviena valstybė narė.

83 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tuo atveju, jeigu vėlesnė nacionalinės teisės nuostata prieštarauja Bendrijos teisei, ši nuostata netampa negaliojančia. Susidūręs su tokia situacija nacionalinis teismas privalo tokios nuostatos netaikyti, ir ši pareiga neapriboja kompetentingų nacionalinių teismų galios iš įvairių vidinėje teisės sistemoje egzistuojančių procedūrų taikyti tas, kurios yra tinkamos norint apsaugoti pagal Bendrijos teisę suteiktas individualias teises (1998 m. spalio 22 d. Sprendimo *IN.CO.GE.'90 ir kt.*, C-10/97-C-22/97, Rink. p. I-6307, 21 punktas).

84 Tai reiškia, kad susidarius tokiai situacijai, kokioje yra pareiškėjas pagrindinėje byloje, aplinkybė, jog *Trybunał Konstytucyjny* nukėlė datą, nuo kurios ginčijamos nuostatos neteks privalomosios galios, netrukdo tam, kad, laikydamasis Bendrijos teisės viršenybės principo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas netaikytų tokių nuostatų nagrinėjamoje byloje, jeigu mano, kad šios nuostatos prieštarauja Bendrijos teisei.

85 Kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 74 punkto, į pirmąjį klausimą buvo atsakyta, kad EB 43 ir 49 straipsniai draudžia pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad tokiomis aplinkybėmis Bendrijos teisės viršenybės principas įpareigoja nacionalinį teismą taikyti Bendrijos teisę ir netaikyti jai prieštaraujančių nacionalinės teisės nuostatų, nepaisant nacionalinio Konstitucinio teismo sprendimo, kuriame nuspręsta nukelti datą, nuo kurios šios Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintos nuostatos neteks privalomosios galios.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

⁸⁶ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. EB 43 ir 49 straipsniai draudžia nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos mokesčių mokėtojas rezidentas turi teisę, kad, pirma, mokestiniais metais sumokėtos socialinio draudimo įmokos būtų atskaitytos iš mokesčio bazės ir, antra, mokėtinas pajamų mokestis būtų sumažintas atsižvelgiant į per šį laikotarpį sumokėtas sveikatos draudimo įmokas tik tuo atveju, kai minėtos įmokos mokamos apmokestinimo valstybėje narėje, o tuo atveju, kai šios įmokos mokamos kitoje valstybėje narėje, tokią teisę atsisakoma suteikti, net jei šios įmokos nebuvo atskaitytos kitoje valstybėje narėje.**
- 2. Tokiomis aplinkybėmis Bendrijos teisės viršenybės principas įpareigoja nacionalinį teismą taikyti Bendrijos teisę ir netaikyti jai prieštaraujančių nacionalinės teisės nuostatų, nepaisant nacionalinio Konstitucinio teismo sprendimo, kuriame nuspręsta nukelti datą, nuo kurios šios Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintos nuostatos neteks privalomosios galios.**

Parašai.